

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KOHEZIJO
IN REGIONALNI RAZVOJ

Strategija regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050

Predstavitev osnutka

Kope, 22. oktober 2025

Proces priprave Strategije

- **Delovna skupina Vlade za pripravo predloga Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050**

- V delovno skupino so vključena vsa ministrstva, UMAR, SURS, Urad za narodnosti, SRRS, predstavniki RRA GIZ, združenj občin (SOS, ZOS in ZMOS) in nevladnih organizacij (CNVOS)
- Odziv ministrstev na predlagan koncept strategije

- **Vključevanje regionalnih razvojnih agencij**

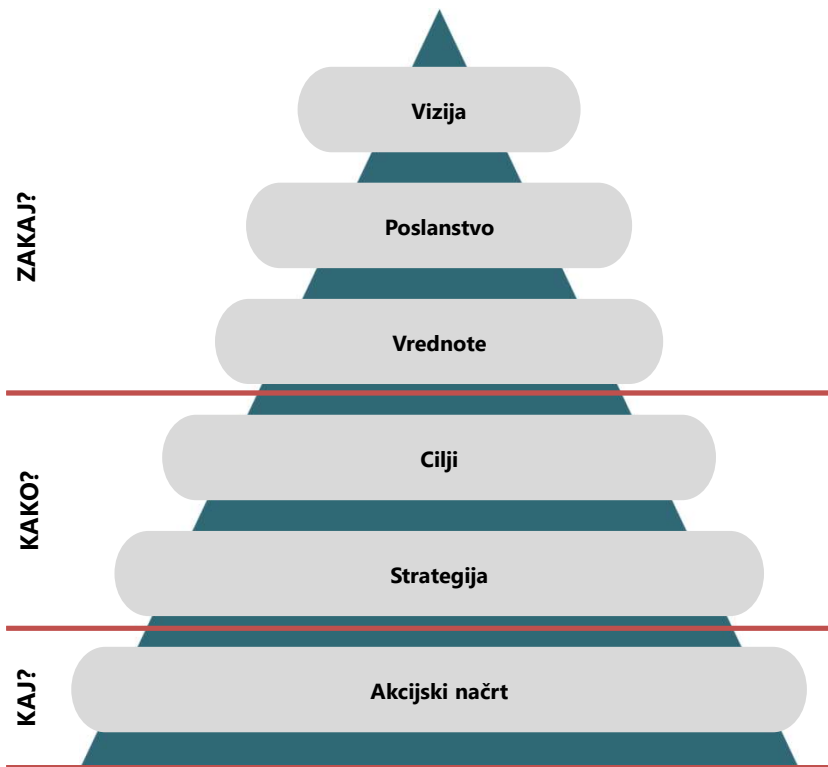
- Izvedba dveh delavnic
- Vključitev vsebinskih prispevkov

- **TSI projekt OECD:** Reinforcing strategic planning in Slovenia for balanced regional development and a just transition

- **Strokovne podlage:**

- Wostner, P. 2025. Strategija skladnega regionalnega razvoja: Konceptualna izhodišča.
- Kavaš, D., Zavodnik Lamovšek, A., Nared, J. 2025. Strokovna pomoč pri pripravi Strategije regionalnega razvoja Slovenije za obdobje 2026–2050. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika.

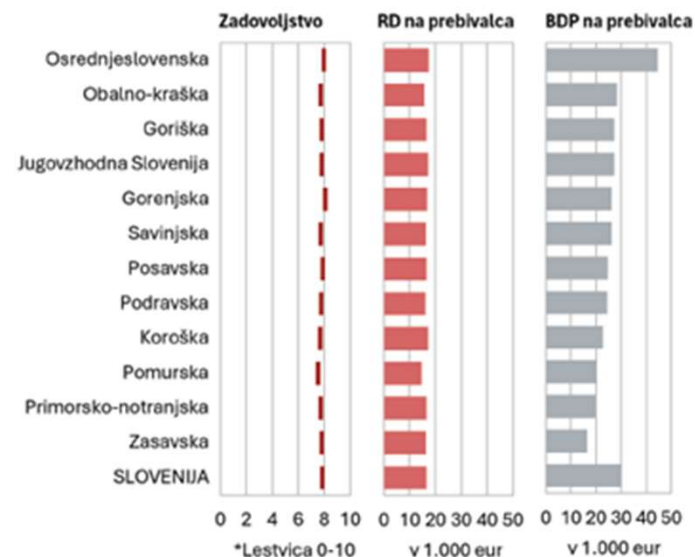
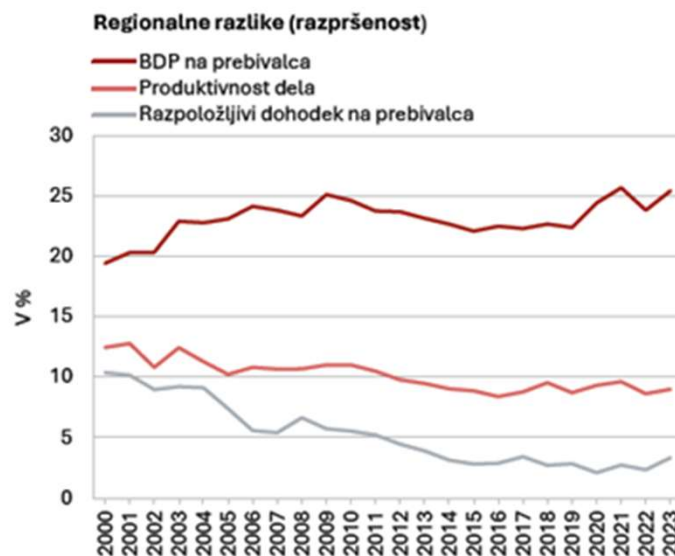
Struktura Strategije

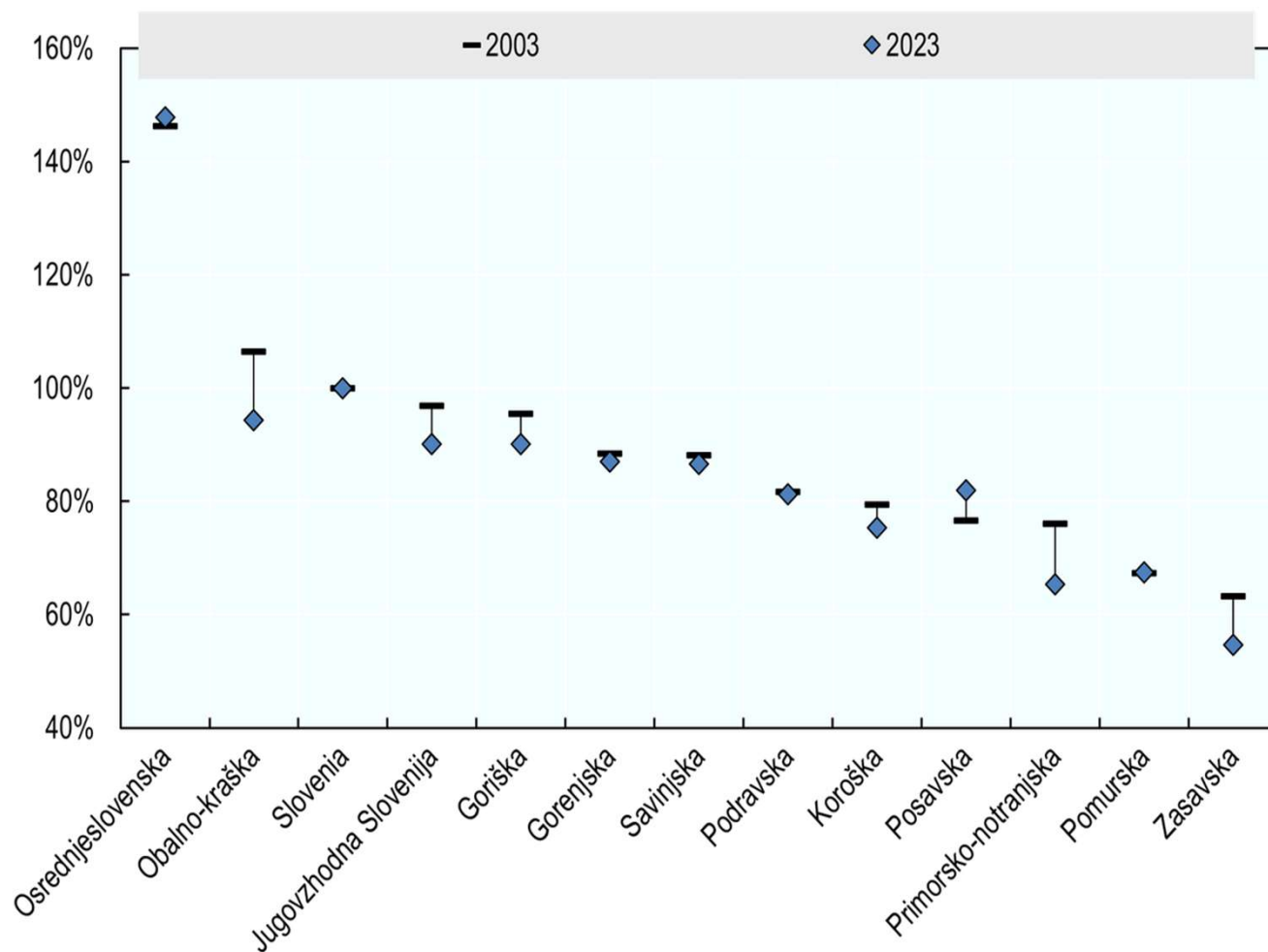
- Analiza stanja
- Priprava scenarijev regionalnega razvoja (verzija brez sprememb, verzija z okrepljeno regionalno politiko)
- Analiza slovenske regionalne politike
- Analiza okvirja prihodnjega razvoja (megatrendi)
- Definiranje vizije, poslanstva, vodilnih načel
- Določitev ciljev (krovni, splošni)
- Opredelitev temeljne razvojne usmeritve s prioritetskimi področji slovenske regionalne politike
- Opis izvajanja
- Sistem spremljanja in vrednotenja

Trenutno stanje

Regionalne razlike v Sloveniji se zaradi delovanja tržnih sil in neizrazite regionalne politike povečujejo, kar se kaže tako v povečevanju razlik med najbolj in najmanj razvitimi regijami kakor tudi v povečevanju razlik znotraj regij. Regionalne razlike so se poglobljale predvsem zaradi hitrega razvoja Osrednjeslovenske regije, ki je na splošno prehitevala preostali del države.

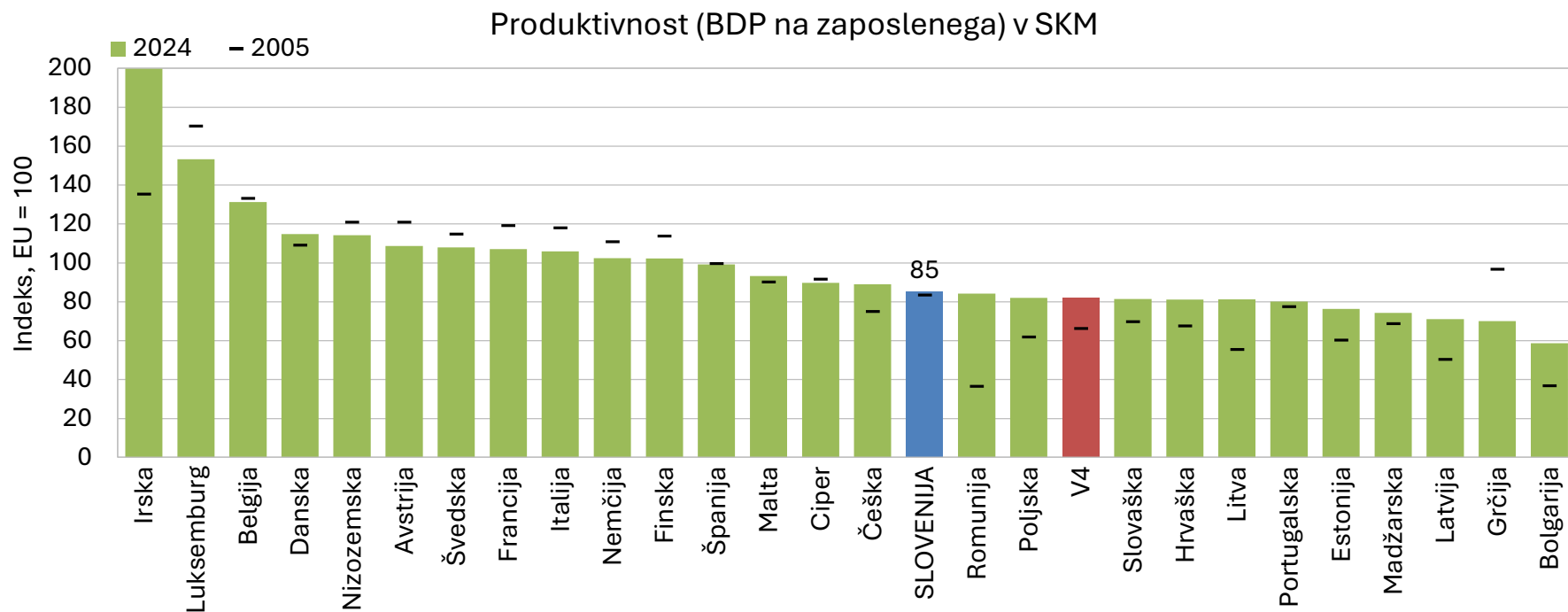
Vir: Poročilo o razvoju 2025, UMAR.

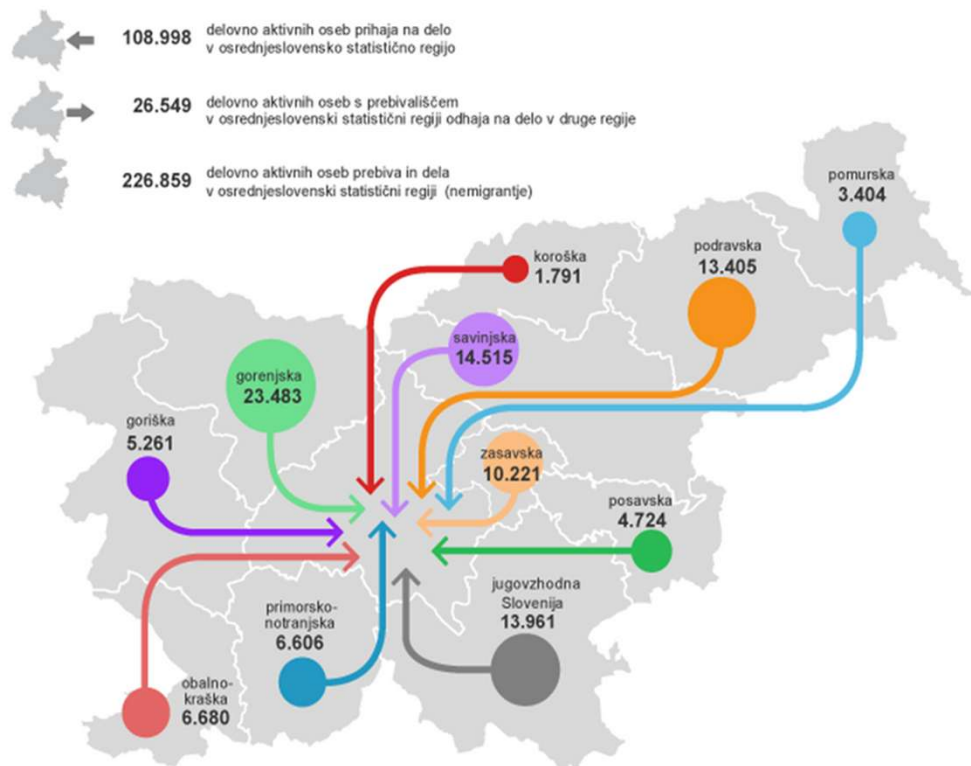
BDP na prebivalca glede na slovensko povprečje, 2003 in 2023

Z izjemo Posavske regije so ostale regije v zadnjih 20 letih poslabšale relativni položaj v BDP na prebivalca v primerjavi s slovenskim povprečjem, kakor tudi v primerjavi z Osrednjeslovensko regijo.

Vir: OECD, 2025.

Slovenija kot država zaostaja v produktivnosti, dosega le 85 % poprečja EU. Od leta 2005 je položaj izboljšala le za 2 odstotni točki. Baltske in V4 države so napredovale veliko hitreje.

Vir kartografske podlage: GURS

Vir: SURS.

Naraščajoča centralizacija

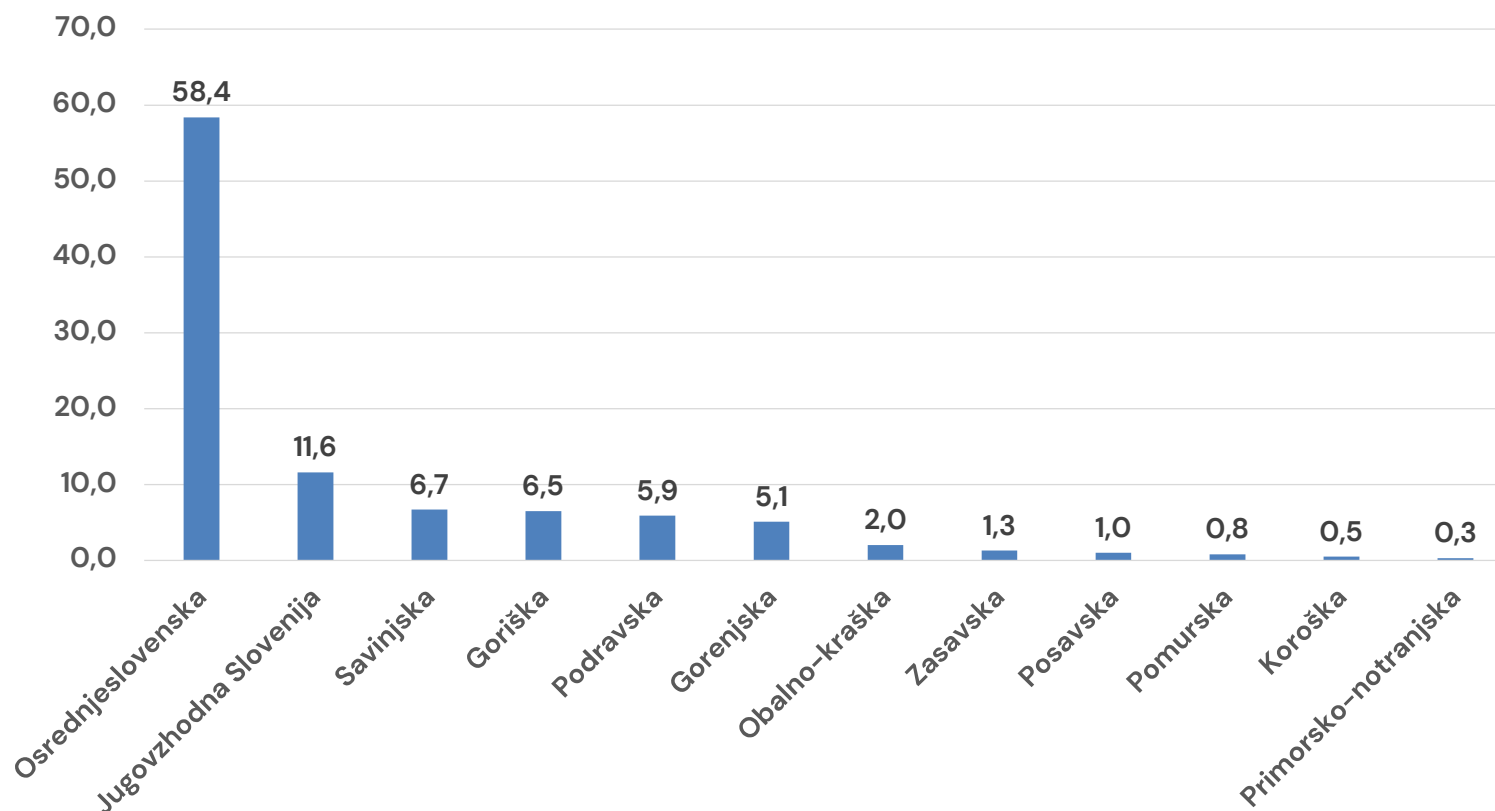
Manjše razlike med regijami na področju produktivnosti, razpoložljivega dohodka in kakovosti življenja so zlasti posledica majhnosti Slovenije in dostopnosti Ljubljane, ki postaja zaposlitveno središče za vse večje število prebivalcev Slovenije.

Vzrok za naraščanje števila dnevnih delovnih migrantov je poleg koncentracije delovnih mest v Ljubljani tudi suburbanizacija oziroma selitev prebivalcev iz večjih mest v njihovo zaledje, na eni strani zaradi želje po življenju v zelenem okolju, na drugi strani pa zaradi cenovne dostopnosti stanovanj.

Mestna občina Ljubljana ima več delovnih mest kot vsa ostala regionalna središča skupaj.

Gospodarsko rast Osrednjeslovenske regije poganjajo predvsem storitvene dejavnosti, razlika v rasti zaposlenosti glede na druge regije pa je še posebej velika med dejavnostmi s tendenco h koncentraciji, kot so finančne in zavarovalniške dejavnosti.

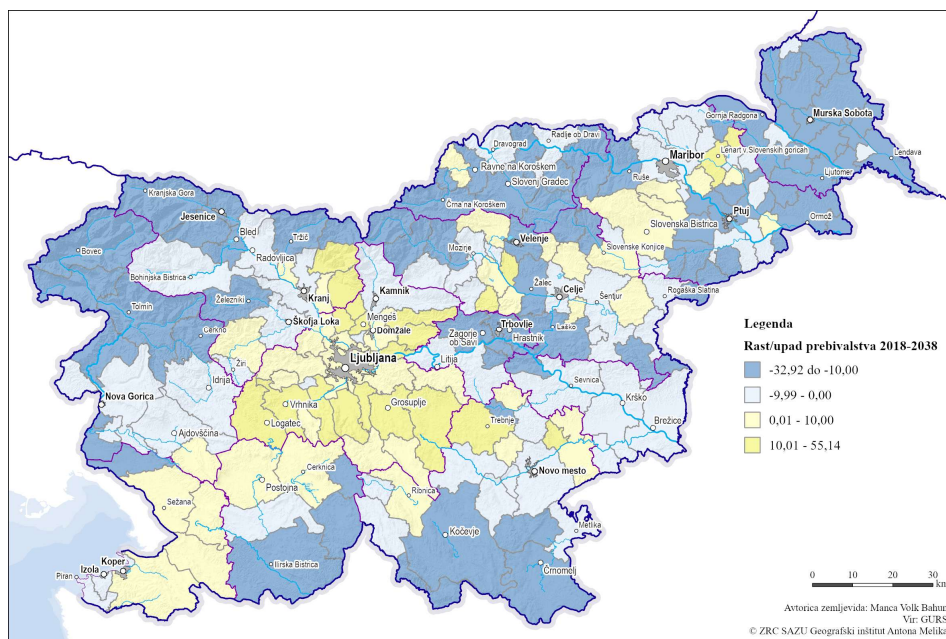
Z razvojnimi izzivi se še posebej srečujejo obmejna območja.

Izdatki za raziskave, razvoj in inovacije se koncentrirajo v Osrednjeslovenski regiji

Slovenija je v letu 2025 ostala zmerna inovatorica, indeks uspešnosti na področju raziskav in inovacij pa je znašal 94,7 % povprečja EU 27=100. Čeprav ta rezultat Slovenijo uvršča nad povprečje drugih zmernih inovatoric (84,8 %), je njen napredek počasnejši od povprečja EU (European Commission, 2025).

Osrednjeslovenska regija ima najvišji delež celotnih izdatkov za raziskave in razvoj v Sloveniji (58,4 %), kakor tudi največje število raziskovalcev (SURS, 2025).

Demografske projekcije za slovenske občine do leta 2038
(Nared et al. 2023; Nared et al. 2025)

Demografske spremembe

Eno od področij, ki odseva ekonomske neenakosti in nepremišljene dolgoročne strateške odločitve, so demografske spremembe. Tu poleg občutnega staranja prebivalstva zaznamo tudi velike regionalne razlike, z ugodnejšimi demografskimi kazalniki v suburbanem zaledju večjih mest in ob avtocestnem križu ter manj ugodnimi demografskimi kazalniki v posameznih mestih in zlasti v bolj robnih, pogosto obmejnih območjih (Nared et al., 2023).

Demografske razlike se bodo v prihodnje poglobljale. Po projekciji prebivalstva za obdobje 2018 do 2038 bi se število prebivalcev povečalo samo v Osrednjeslovenski in Obalno-kraški statistični regiji – za 8 in 2,5 %. Za več kot 10 % bi upadlo v Pomurski (–16 %), Zasavski (–15 %), Koroški (–15 %) in Goriški statistični regiji (–11 %). Ostale regije bi izgubile med 3 in 7 % prebivalcev.

Po projekciji se bo prebivalstvo najbolj postaralo v Pomurski, Zasavski, Koroški in Podravske statistični regiji. V Pomurski in Koroški regiji bi število starejših od 64 let za trikrat presežlo število otrok.

Družbeni vidik

Razlike med regijami so zlasti velike na področju izobrazbene strukture prebivalstva.

V Pomurski regiji ima le 26,0 % prebivalstva starih 25 do 64 let terciarno izobrazbo, najvišji delež pa je bil zabeležen v Osrednjeslovenski regiji, in sicer 42,2 %.

To bo v bodoče, še bolj kot danes, **omejitveni dejavnik razvoja**, bodisi da **ne bo dovolj delovne sile ali pa ta ne bo ustrezno izobražena** za potrebe potencialnih zaposlovalcev.

Ekonomska neravnovesja se kažejo tudi pri **stopnji tveganja revščine in pričakovanem trajanju življenja**:

Stopnja tveganja revščine.

Najnižje v Osrednjeslovenski in Gorenjski regiji: 9,6 %.

Najvišje v Obalno-Kraški regiji: 18,5 %.

Povprečje Slovenije: 12,7 %.

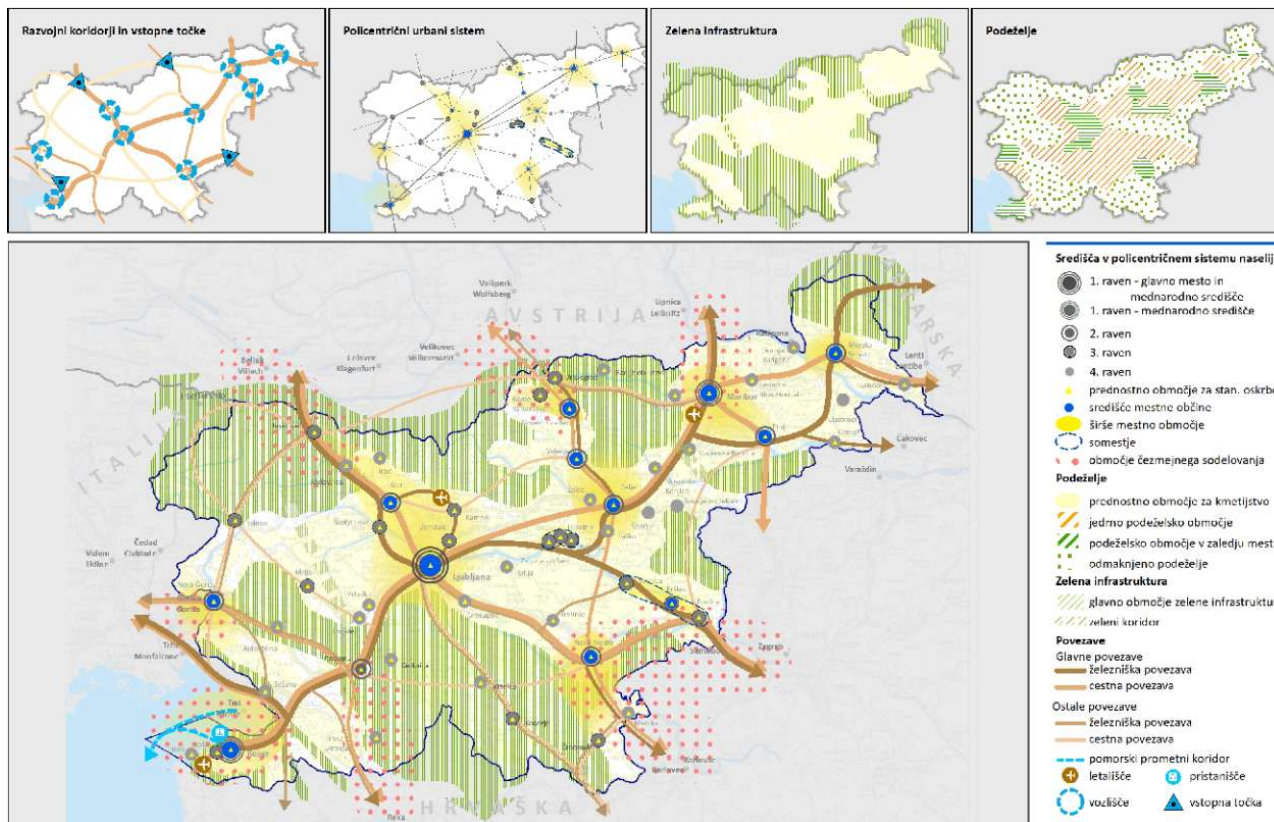
Stopnja tveganja socialne izključenosti.

Najnižje v Osrednjeslovenski regiji: 9,7 %.

Najvišje v Obalno-Kraški regiji: 20,4 %.

Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu.

Razlika med regijama z najvišjo in najnižjo pričakovanim trajanjem življenja ob rojstvu je bila pri ženskah 2,7 leta, pri moških pa 3,4 leta.

Koncept policentričnega razvoja urbanega omrežja

Funkcionalna urbana območja opredeljujejo ključna razvojna območja znotraj policentričnega urbanega omrežja, preko katerih je mogoče nasloviti tudi ključne vsebine na regionalni ravni, tako z vidika obvladovanja podnebnih sprememb, naravnih nesreč, ki so vse bolj nepredvidljive in različne po pojavu in jakosti (najpogostejši so potresi, neurja in požari), kot tudi z vidika reševanja vprašanj oskrbe s pitno vodo (predvsem na vododeficitarnih območjih, ki so posledično tudi požarno ogrožena), ravnanja z odpadki, oskrbe z energenti, upravljanja z vodami ipd.

Okvir prihodnjega razvoja

V procese priprave in izvedbe regionalne politike zadnja leta vse bolj vstopajo **demografski, tehnološki, okoljski in drugi megatrendi**, saj je/bo njihov učinek na regije, tudi znotraj države, zelo različen. Ti megatrendi niso prostorsko slepi in teritorialni vpliv je prispeval k utrditvi neenakosti in nastanku t.i. regionalnih razvojnih "pasti".

Največkrat so izpostavljeni naslednji:

- Demografske spremembe.
- Tehnološki razvoj (s poudarkom na digitalizaciji in avtomatizaciji).
- Podnebne spremembe.
- Geopolitične spremembe.
- Urbanizacija.
- Nove oblike dela.

2 možna scenarija regionalnega razvoja

**Policentričen
(prostorsko
uravnotežen) razvoj** s
krepitevijo regijskih
središč.

Dosedanja politika
regionalnega razvoja nas
vodi v **pot centralizacije.**

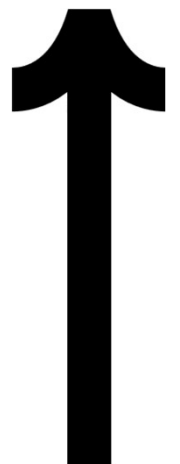

Scenarija ponujata različne poti razvoja: Centralizacija
omogoča kratkoročno učinkovitost, vendar nosi tveganja za
socialno kohezijo in trajnost.

Policentrični pristop prinaša dolgoročno stabilnost in bolj
enakomerno porazdeljene koristi, a zahteva večjo vlogo
države, regionalne politike ter vlaganja v povezljivost in
institucije.

Nov regionalno- razvojni model

Vizija

Slovenija je država povezanih in skladno razvitih regij, kjer imajo prebivalci dostop do kakovostnih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo v radiju 35 kilometrov od svojega prebivališča, hkrati pa bo zagotovljena visoka kakovost življenja z dobro dostopnostjo do javnih in tržnih storitev.

Poslanstvo

Ustvarjati pogoje za skladen razvoj vseh slovenskih regij s ciljem policentričnega (prostorsko uravnoteženega razvoja s krepitvijo regijskih središč in skladnejšega razvoja regij ob hkratni pospešitvi razvoja Slovenije kot celote. Obmejna in problemska območja bodo zaradi specifičnih priložnosti in izzivov deležna posebne obravnave. Cilje skladnega regionalnega razvoja bomo dosegli s spodbujanjem človeškega kapitala, inovacij in mednarodnega povezovanja in sicer z usklajenim delovanjem države, regij in občin ter vključevanjem gospodarstva, znanosti in civilne družbe.

Vodilna načela

Celovitost spodbujanja skladnega regionalnega razvoja

Regionalna politika se izvaja na celotnem ozemlju Republike Slovenije s poudarkom na diferenciranem spodbujanju razvoja regij in podpori območjem, ki potrebujejo prilagojen pristop.

Večnivojski pristop

Delujoč in učinkovit sistem večnivojskega upravljanja, z usklajenim partnerskim delovanjem državne in lokalne ravni s sodelovanjem gospodarstva, znanosti in civilne družbe.

Programsko usmerjanje

Izvajanje regionalne politike na podlagi razvojnih in prostorskih dokumentov.

Spremljanja in vrednotenja

S spremljanjem in vrednotenjem regionalne politike se zagotavlja njena ustreznost, uspešnost, učinkovitost, skladnost in trajnost.

Cilji

Visoka kakovost življenja prebivalcev v vseh regijah.

Zmanjšanje regionalnih razvojnih razlik.

Skladen regionalni razvoj krepi stabilnost države, zmanjšuje tveganje za družbene napetosti in omogoča bolj geografsko uravnoteženo trajnostno rast, ki prispeva k razvoju celotne države.

Razvojno dohitevanje evropskih regij.

Z boljšim izkoriščanjem regionalnih potencialov bo Slovenija okrepila svoj položaj v evropskih verigah vrednosti, povečala produktivnost in pospešila prehod v zeleno ter digitalno gospodarstvo.

Spodbujanje policentričnega razvoja.

Policentrični razvoj pomeni uravnoteženo mrežo mest in funkcionalnih urbanih območij, ki skupaj oblikujejo hrbtenico prostorskega in regionalnega razvoja države.

Temeljna razvojna usmeritev

1. Regionalna politika kot **orodje za doseg skladnejšega in pospešenega razvoja**, regij in Slovenije kot celote

2. **Kakovost življenja** v regijah kot osrednji cilj > holističen pristop:

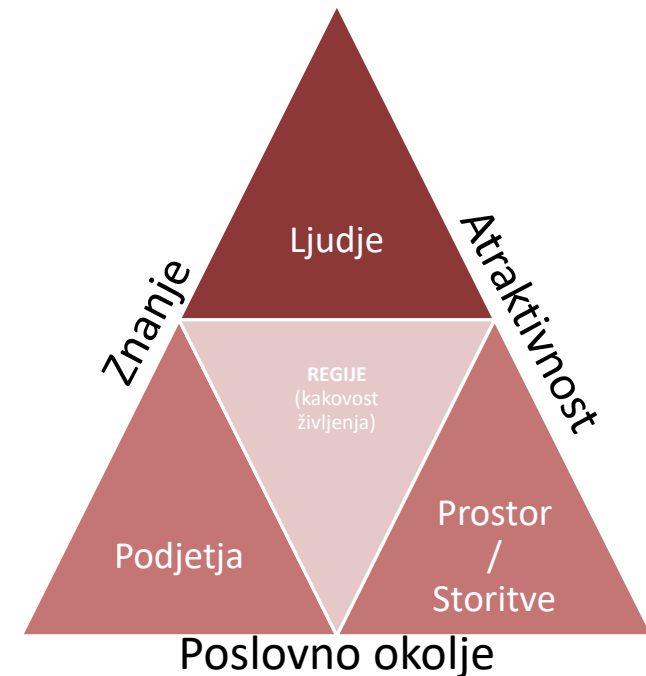
- Ekonomska / inovacijska preobrazba regij kot predpogoj
- Atraktivnost in dostop do storitev.

3. **Strateško povezovanje** za doseganje kritične mase:

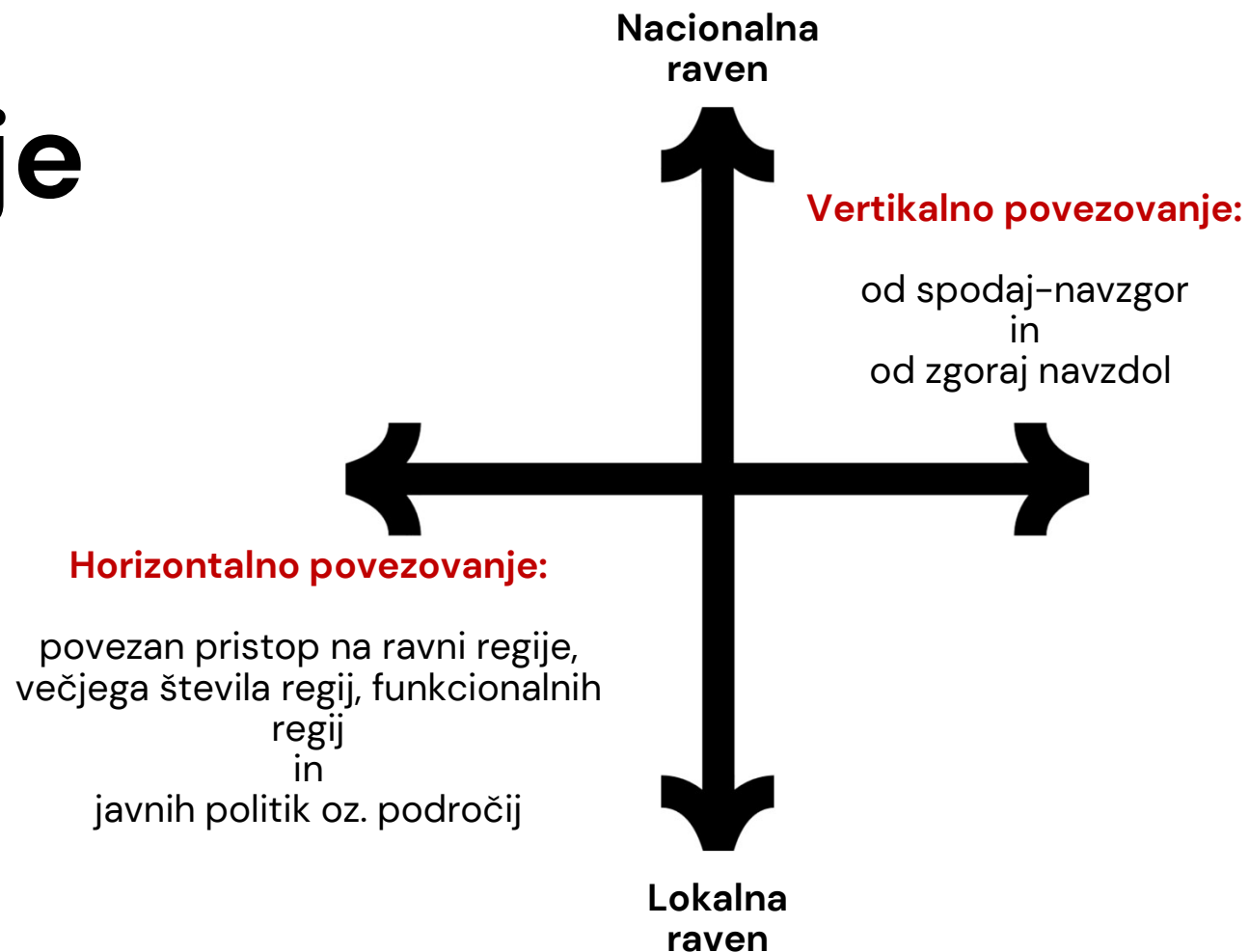
a) **Horizontalno:**

- Širša območja
- Glede na funkcionalne značilnosti posameznih področij oz. politik, tudi med-regionalno (oz. čezmejno)

b) **Vertikalno:** od spodaj-navzgor in od zgoraj navzdol

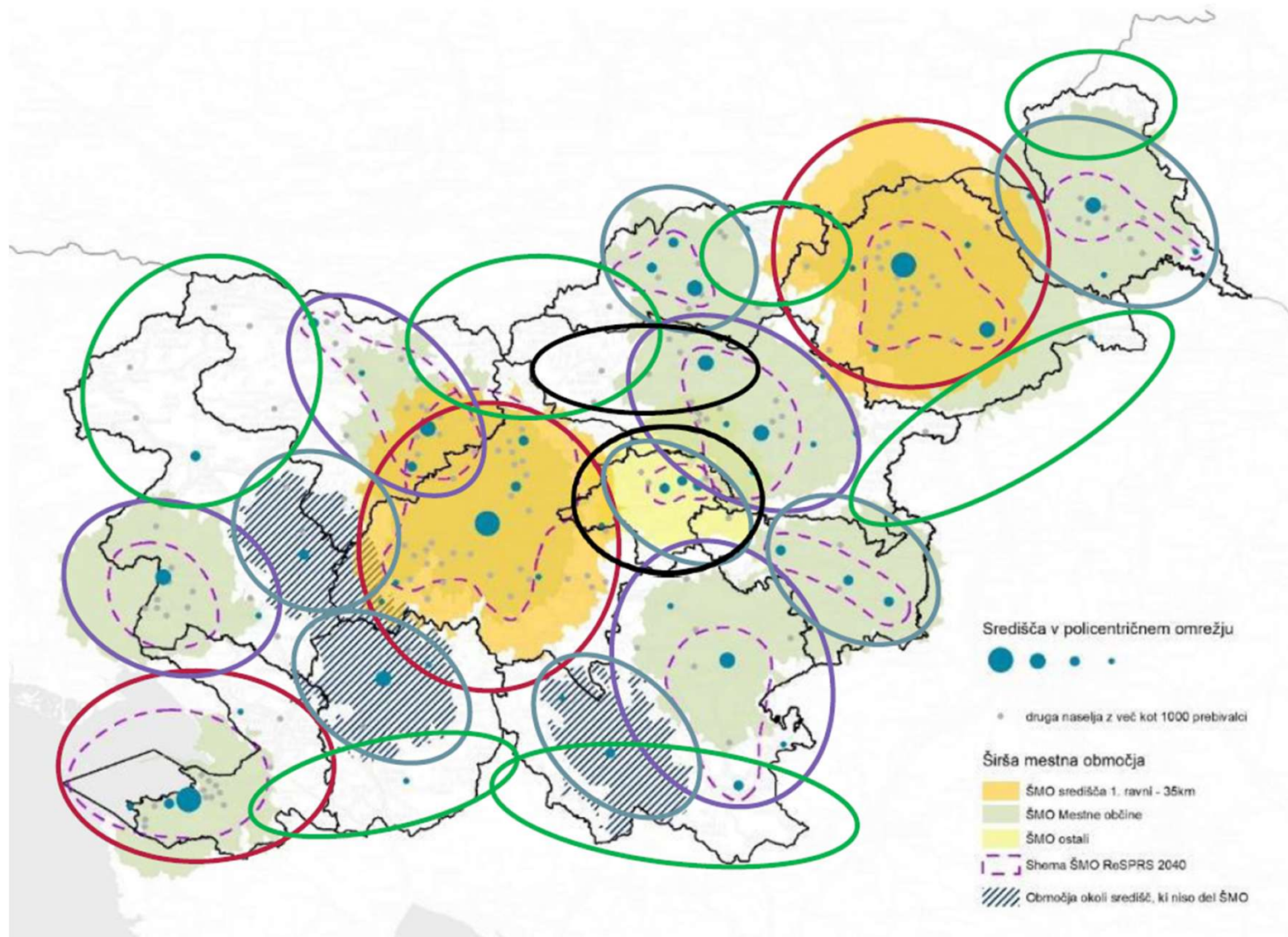

Strateško povezovanje

- Shematski prikaz funkcionalnih območij regionalnih razvojnih stičišč in centrov z grobim prikazom vplivnih območij, obmejnih območij regionalnega razvoja in območij v prehodu.

- Rdeči krogi se nanašajo na razvojna stičišča nacionalnega pomena, vijoličasti na razvojna stičišča regionalnega pomena, sivi na regionalne razvojne centre, zeleni na obmejna območja regionalnega razvoja in črni na območja v prehodu.

Povezan sistem upravljanja

Komplementarno z nacionalnimi
programi/prioritetami

Povezane
regije

Konkurenčne
regije

Obmejna
območja
regionalnega
razvoja

Območja v
prehodu

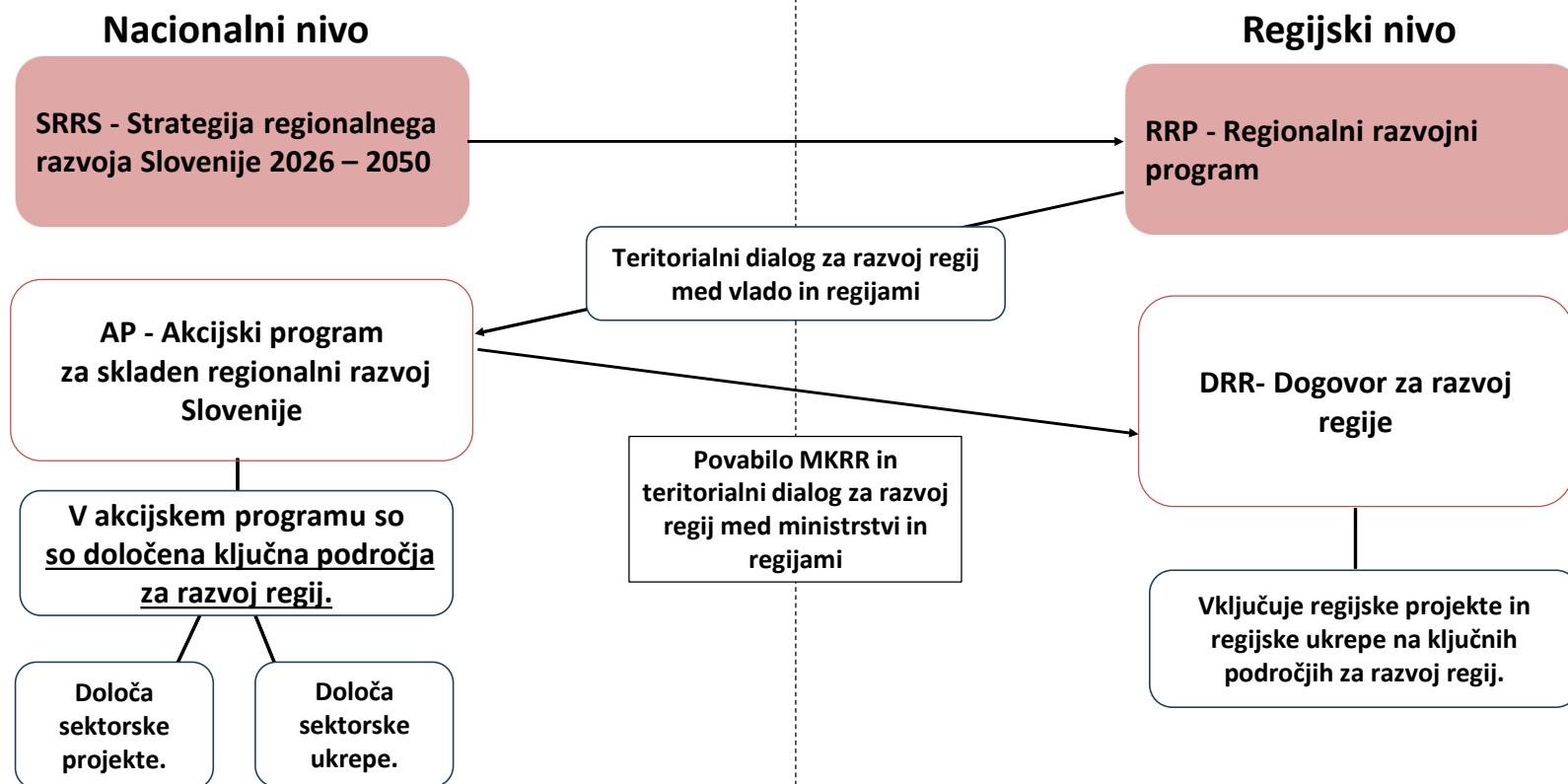
Izboljšanje
upravljanja
na regionalni
ravni

Izvajanje strategije

- Za uresničevanje strategije kot celote je odgovorna Vlada, za koordinacijo izvajanja strategije ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, medtem ko so za posamezne ukrepe odgovorna pristojna ministrstva.
- Za medresorsko in večnivojsko usklajevanje se ustanovi **vladna delovna skupina za regionalni razvoj**, ki deluje kot strateško posvetovalno telo.
- Strategija se izvaja preko **medsebojno povezanih dokumentov**, in sicer **Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050, regionalnih razvojnih programov razvojnih regij in akcijskega program za skladen regionalni razvoj**. Skupaj predstavljajo enoten okvir za usklajevanje nacionalnih in regionalnih prioritet ter uresničevanje konkretnih projektov in ukrepov.
- V akcijskem programu se bodo opredelile in ustrezno umestile regijske prioritete posameznih ministrstev, ki se implementirajo na podlagi Akcijskega programa.

PREDVIDEN NAČIN IZBORA UKREPOV IN PROJEKTOV

SRRS in RRP se uresničujeta z AP in DRR. Projekti in ukrepi, izbrani na podlagi ključnih področij, se financirajo s kombinacijo evropskih in integralnih sredstev.

Sredstva za projekte se lahko dodelijo brez javnega razpisa z neposredno sklenitvijo pogodbe. Ukrepi se izvajajo preko javnega razpisa, ko gre za finančne spodbude.